

Innspill til statsbudsjettet 2027 – Energidepartementet

Byggenæringen – nøkkelen til energieffektivisering og bedre kraftbalanse

Byggenæringen er Norges største fastlandsnæring og vil frem mot 2030 spille en avgjørende rolle i arbeidet med å bygge et moderne og bærekraftig samfunn. Næringen skal realisere bygg og infrastruktur som dekker samfunnets behov, redusere utslipp og levere klimaløsninger. Samtidig er byggenæringen helt sentral for å lykkes med energieffektivisering i stor skala.

Et nødvendig løft for energieffektivisering

NHO Byggenæringen mener det er helt avgjørende for kraftsituasjonen at regjeringen i statsbudsjettet for 2027 bidrar til å utløse det betydelige potensialet for energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse.

Energikommisjonen anslår et potensial for energieffektivisering på 15–20 TWh innen 2030, hvor en stor andel kan realiseres i bygg. Dette potensialet utløses imidlertid ikke av seg selv. Det krever forutsigbare, treffsikre og tilstrekkelig dimensjonerte virkemidler som stimulerer til bruk av kjente og modne løsninger.

Dagens virkemiddelbruk har ikke gitt de store energibesparelsene i eksisterende bygningsmasse. Etter at energitilskuddsordningen for bedrifter falt bort i 2025, er det samlede nivået på støtte til energieffektivisering fortsatt betydelig lavere enn behovet tilsier. NTNU, SINTEF, Skanska og EBA har dokumentert at det er behov for 4–5 mrd. kroner i årlige støtteordninger for å utløse om lag 13 TWh innen 2030. Rapporten ble gitt ut i 2023. NHO Byggenæringen mener dette nivået må legges til grunn også i statsbudsjettet for 2027.

Behov for nye virkemidler – pilot for energispareordning

Dagens virkemidler er ikke tilstrekkelige for å nå målet om 10 TWh redusert strømforbruk i bygningsmassen innen 2030. Det er derfor nødvendig å teste ut nye virkemidler som kan gi et reelt temposkifte.

Et konkret virkemiddel NHO Byggenæringen ber regjeringen prioritere, er en pilot for energispareforpliktelser etter modell fra Danmark.

Den danske energispareordningen bidro til å redusere energibruken med om lag 31 TWh i perioden 2006–2020, og er bredt anerkjent som både effektiv og kostnadseffektiv.

Ordningen skapte konkurranse mellom aktører om å levere energibesparelser, og bidro til rask utrulling av kjente løsninger i eksisterende bygningsmasse.

En delegasjon fra byggenæringen har hatt møter med Energistyrelsen i Danmark for å lære av erfaringene – både suksessfaktorer og utfordringer. På bakgrunn av dette har NHO Byggenæringen tatt initiativ til et norsk utredningsprosjekt, for å analysere potensial og mulige innretninger av en tilsvarende modell tilpasset norske forhold. Prosjektet planlegges som et samarbeid mellom flere deler av byggenæringen og kraft/nettbransjen.

Det er mange andre land i Europa som har eller har hatt lignende modeller for energisparing.

Forslag: Pilot for energispareordning i Norge

NHO Byggenæringen foreslår at det i statsbudsjettet for 2027 settes av midler til en tidsavgrenset pilot (2–3 år) for energispareforpliktelser, for å utløse energieffektivisering, lokal energiproduksjon og effektreduksjon - i samarbeid med ett eller flere nettselskaper.

Basert på foreløpige beregninger, vil en pilot i ett nettselskapsområde kunne ha en ramme på om lag 210 millioner kroner per år, samt om lag 20 millioner kroner i årlige administrasjonskostnader. Her har vi lagt til grunn en pilot i et middels stort nettselskap i Norge. Vi ser for oss en delt finansiering, der deler av finansieringen er omdisponering av avgiften som forbrukere i dag betaler på elavgiften til Enova, i tillegg til en ekstra bevilging. Pilotprosjektet vil gi verdifull kunnskap om:

- faktiske energibesparelser, lokal energiproduksjon og effektreduksjon
- kostnadseffektivitet
- administrative konsekvenser
- egnet rollefordeling mellom myndigheter, nettselskaper og markedet

Dette vil gi regjeringen et solid beslutningsgrunnlag for eventuell videre utrulling.

Samarbeid gjennom Klimapartnerskapet

Byggenæringen mener Klimapartnerskapet er en svært relevant ramme for videre samarbeid om energieffektivisering. NHO Byggenæringen ønsker å formalisere dialogen om pilot for energispareordning enten gjennom Klimapartnerskapet eller i en direkte dialog med energimyndighetene.

NHO Byggenæringens anbefalinger til statsbudsjettet 2027

NHO Byggenæringen ber regjeringen:

- Øke de samlede bevilgningene til energieffektivisering til minimum 4–5 mrd. kroner årlig
- Sikre mer stabile og brede virkemidler rettet mot eksisterende bygningsmasse
- Tilskudd til å etablere en pilot for energispareordning etter dansk modell
- Bruke pilotprosjekter aktivt for å utvikle mer treffsikre virkemidler for raskere energieffektivisering

Vi ser frem til videre dialog om hvordan vi sammen kan øke tempoet i energieffektiviseringen av bygg – til beste for kraftbalansen, klimaet og samfunnets samlede kostnader. Vi ber med dette om et møte med ministeren for å presentere den danske modellen og muligheter for en pilot i Norge.

Med vennlig hilsen

Guro Hauge
Direktør for næringspolitikk
NHO Byggenæringen